

**Kirkemøtekomiteens merknader
og Kirkemøtets vedtak**

Skaperverk og bærekraft – revidert prosjektplan

Kirkemøtekomiteens merknader

Komiteen viser til saksorienteringen og legger den til grunn.

Alvoret som Kirkemøtets vedtak i 2007 beskriver, og som ligger til grunn for samarbeidsprosjektet Skaperverk og bærekraft (SoB) er blitt større. Det Internasjonale Energibyrådet (IEA) frykter i sin siste hovedrapport fra november 2011 en gjennomsnittlig global oppvarming på inntil 6 grader uten nye tiltak. Dette er oppskrift på klimakatastrofe. Forskere opererer med svært korte tidsfrister for å snu utviklingen, slik at oppvarmingen kan begrenses til to grader.

Komiteen mener at midtveis-evalueringen av SoB viser at oppslutningen om nødvendige tiltak i Den norske kirke ikke har vært god nok. Komiteen beklager dette. Samtidig er det satt i gang mange positive tiltak:

- Integreringen av temaet i gudstjenestefeiringen er stor. Over halvparten av menighetene feirer Skaperverkets dag.
- Over 80 % har integrert temaet i menighetens forbønn.
- Antall grønne menigheter er firedoblet i løpet av tre år.
- Klimaseilasen til COP 15 i København mønstret 1200 deltakere, derav svært mange kirkefolk og kirkeledere, og utgjorde et svært synlig innslag i forkant av klimatoppmøtet.
- Menighetene samlet dessuten inn rundt 70 000 underskrifter til støtte for en ambisiøs og rettferdig klimaavtale.
- Norske kirker og SoB var sterkt involvert i den tverr-religiøse mobiliseringen «Have faith – act now!» i Durban 2011.

Det gjenstår fremdeles mye arbeid, og både politiske myndigheter og vi som enkeltpersoner og kirkesamfunn må handle.

Det er en grunnleggende urettferdighet at industrialiserte land har bidratt og fremdeles bidrar til karbonutslipp og klimaendringer som gjør livsvilkårene svært vanskelige i fattige land.

Industrialiserte land har bidratt med over 80 % av de akkumulerte klimagassutslippene i atmosfæren og slipper fortsatt ut mer enn tre ganger så mye i gjennomsnitt per hode enn fattige. Klimarettferdighet innebærer at i en global klimaavtale må rike land gå foran med utslippskutt hjemme, og bidra finansielt til klimatilpasninger og utbygging av fornybar energi for å gi fattige land utviklingsmuligheter uten å øke de globale klimagassutslippene.

Vi har mye å lære både av urfolks livsforståelse om menneskets ansvar for å gi naturen videre i balanse til neste generasjon, og tradisjonelle verdier som gudsfrykt med nøysomhet.

Kirkemøtets vedtak

Gud, vår skaper, frelser og livgiver

Hele Den norske kirkes engasjement for skaperverk og bærekraft har sitt utspring og henter sin kraft i troen på den treenige Gud:

Gud skapte og opprettholder fortsatt all sin skapning. Gud skapte mennesket av jorden, og vårt liv er vevd sammen med jordens liv.

I Jesus Kristus vil Gud forsone verden og hele skapningen med seg.

Ånden kaller og opplyser oss, og hjelper oss å leve i respekt for skaperverket.

Menneskets avhengighet av jorden må avspeiles i hvordan vi ivaretar vårt ansvar som forvaltere av skaperverket. Mennesket er skapt i Guds bilde, og er en del av skaperverket. Vi er kalt til et liv i nestekjærlighet. Bevaring av skaperverket handler om økt livskvalitet for oss alle.

Kirkemøtet er glad for det arbeidet som er utført gjennom samarbeidsprosjektet Skaperverk og Bærekraft, og at samarbeidsrelasjonene mellom Norges Kristne Råd, Kirkens Nødhjelp og Den norske kirke gjennom dette er blitt styrket.

Kirkemøtet støtter at samarbeidet fremover må konsentrere seg om klimarettferdighet, teologisk refleksjon og spiritualitet, og skape arenaer for dialog.

Kirkemøtet 2007 hadde store ambisjoner i sitt engasjement for skaperverket, slik det også kommer til uttrykk i Plan for diakoni. Selv om vi ikke har klart å oppfylle alle kravene vi har satt til oss selv, vil Kirkemøtet fastholde og videreføre egne målsettinger og forventninger til myndigheter og kirkelige organer.

1. Kirkemøtet utfordrer de sentralkirkelige råd:

En egen klimamelding for Den norske kirke må utarbeides så raskt som mulig. Den må konkretisere hvordan alle ledd i kirkens organisasjon kan bidra til å realisere Den norske kirkes ambisjoner for klima og bærekraft. Meldingen må også synliggjøre og etterspørre hvordan dette perspektivet er ivaretatt i andre arbeidsområder som diakoni, trosopplæring og gudstjenesteliv.

Ved gudstjenestereformens avslutning må personalressurser omdisponeres til arbeid med klima- og skaperverksspørsmål.

Prioritere arbeid for å støtte «grønt» arbeid i lokalmenighetene gjennom inspirasjon, materiell og veiledning.

Etablere gode rapporteringsrutiner for «grønne» tiltak.

Bærekraft-perspektivet må integreres og styrkes i trosopplæring, diakoni og forkynnelse.

Arbeide med teologisk refleksjon om skaperverksspørsmål i samarbeid med utdanningsinstitusjonene.

Følge opp dialogen med Opplysningsvesenets Fond (OVF) om kapitalforvaltning. De etiske retningslinjene for forvaltning av kapitalen må gå foran hensynet til økonomisk gevinst.

Kirkemøtet ber Kirkerådet å vurdere et nytt prosjekt med OVF-finansiering tilknyttet diakoniplanens virksomhetsområde «Vern om skaperverket».

2. Kirkemøtet utfordrer bispedømmeråd, fellesråd og menigheter:

Antall grønne menigheter dobles innen utgangen av 2013.

«Grønne» prostikontakter etableres i alle prostier, arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering av kirkelige fellesråd fremskyndes, og «grønne» kontaktpersoner oppnevnes av alle menighetsråd.

«Grønne» fagdager for kirkelige ansatte i bispedømmene arrangeres innen utgangen av 2013.

Deltakelse i samarbeidet rundt «Klimavalg 2013».

3. Kirkemøtet utfordrer Regjeringen, Stortinget og de politiske partier:

Kirkemøtet forutsetter at Regjeringen legger frem den nye klimameldingen før sommeren uten å senke ambisjonsnivået i klimaforliket. Den må legge til rette for en handlekraftig klimapolitikk som gir raske resultater i form av klimagassreduksjoner, samtidig som den sikrer fattige land utviklingsmuligheter. Kirkemøtet mener at Norge har de beste forutsetninger for en offensiv satsing på fornybar energi og bærekraftig samfunnsplanlegging.

KM oppfordrer Stortinget og regjeringen til å prioritere betydelige kutt i klimagassutslipp i Norge samt å ta nye initiativ på den internasjonale arenaen.

Klimarettferdighet kan bare oppnås når industrialiserte land bidrar til å finansiere fattige lands behov for klimatilpasning og fattigdomsbekjempelse. Finansiering av klimarelaterte tiltak må komme i tillegg til allerede vedtatte bistandsforpliktelser.

Alle politiske aktører må fornye sin forpliktelse på å gi klima- og miljøspørsmål høy prioritet.

Kirkemøtet krever at det foretas en gjennomgang og opprydding i offentlige norske investeringer. Det må legges overordnet vekt på etiske retningslinjer basert på hensyn til miljø, forbruk og rettferd, og investeringsprofilen må være gjennomslutning.

Kirkemøtet støtter Samisk kirkeråds og Mellomkirkelig Råds krav om at norske myndigheter sørger for at Statoil trekker seg ut av de omstridte oljesand-prosjektene i Canada. Dette er nødvendig både ut fra klima- og miljøhensyn, og hensyn til urfolks rettigheter.

Kirkemøtet utfordrer til økt fokus på matsikkerhet, jordvern og tilgang til vann for å sikre grunnlag for nødvendig matproduksjon til en stadig voksende befolkning på jorden.

4. Kirkemøtet utfordrer oss som enkeltmennesker:

Kirkemøtet utfordrer oss som enkeltmennesker til å øve oss på en jordvendt kristen praksis, og bevisstgjøre oss på mulighetene i våre egne liv, både som samfunnsborgere, forbrukere og medmennesker.

Kirkemøtet har drøftet en skisse til «Øvelse på jordvendt kristen praksis», og ber Kirkerådet å bearbeide dette videre og sende dette ut til menighetene med oppfordring om å bruke dette på tjenlige måter. (Teksten går som vedlegg)

Enstemmig vedtatt.

Øvelse på en jordvendt kristen praksis:

1. Sett pris på skaperverket:

"Gud så på alt det han hadde gjort, og se, det var svært godt". (1. Mos.1.31)

Lytt til naturens lyder, kjenn dens lukter, følj jorda og gresset, gled deg over naturens farger.

2. Motarbeid alt som vil bidra til å undertrykke andre:

"Gud skapte mennesket i sitt bilde." (1. Mos. 1.27)

Motarbeid alle tilløp til rasisme, utnytting, diskriminering og fordommer i deg selv og andre ved hele tiden å se andre mennesker som skapt i Guds bilde

3. Stå imot alt som gjør deg avhengig.

"Du skal ikke ha andre guder enn meg." (2. Mos. 20.3)

Kjenn etter om du har gjort deg avhengig av materielle goder som gjør deg avhengig og skader deg selv eller andre.

4. Vær en ansvarlig energiforbruker:

"Himmelen er Herrens himmel, men jorden ga han til menneskene". (Salme 115.16)

Utarbeid et klimaregnskap for familien din og finn ut hvordan du kan kutte energibruk og klimautslipp. Lag en spareplan for å finansiere investeringer i renere energibruk.

5. Kjøp ikke ting for å høyne din egen status:

"Hva vil det gagne et menneske om det vinner hele verden, men taper sin sjel?" (Matt.16.26)

Gransk deg selv om motivet for innkjøp særlig når du skal handle klær, bil, bolig, møbler, feriereiser.

6. Øv deg å nyte ting uten å eie dem:

"Jorden og det som fyller den, verden og de som bor i den, alt hører Herren til." (Salme 24.1)

Øv deg i å dele med andre, nyt og bruk Guds skaperverk ved havet, i skogen og på fjellet, gled deg over offentlige og felles goder som parker, biblioteker, museer, kulturhus og idrettsarenaer.

7. Gi raust til kirkens diakonale arbeid og organisasjoner:

"Denne gangen har dere overflod og kan hjelpe dem som lider nød." (2.Kor.8.14)

Gi raust i ofringer og lag forpliktende gaveravtaler med en eller flere av kirkelige eller humanitære organisasjoner for lokal, nasjonal og global diakoni.

8. Vær en ansvarlig samfunnsborger:

"Gud, lær kongen å dømme som du, han skal la de vergeløse i folket få sin rett". (Salme 72.1+4)

Sett deg inn i hva de politiske partiene mener om Klimarettferdighet, miljø og global fattigdomsbekjempelse og la det få betydning når du skal stemme ved valg. Følg med på hvordan klimaplaner i din kommune følges opp.

9. Delta i frivillig arbeid i kirke og samfunn:

"Alt som er sant og edelt, rett og rent, alt som er verdt å elske og akte, alt som er til glede og alt som fortjener ros, legg vinn på det!" (Fil.4.8)

Gi raust av din tid til frivillig arbeid innenfor diakoni, menighetsarbeid, kulturarrangementer og nabolagsaktiviteter.

10. Øv deg i takknemlighet:

"Velsign Herren, min sjel. Glem ikke alt det gode Gud gjør." (Salme 103.2)

La det bli en daglig praksis å tenke over og takke for noe av det gode du har fått og gitt i løpet av dagen, og øv deg til å tenke at dette er Guds velsignelser til deg.

Inspirert av «Veier til glede» av Richard Foster.